

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie ze skargi D.P.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie o sygn.
III AUa 2338/21,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 19 lutego 2025 r.,

odrzuca skargę.

Elżbieta Karska Krzysztof Wiak Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

Pismem z 18 września 2024 r. D.P. (dalej: „skarżąca”) złożyła skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach pod sygn. akt III AUa 2338/21. Skarżąca wniosła o: stwierdzenie przewlekłości wskazanego postępowania; przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty 10 000 zł; zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach kosztów postępowania.

W uzasadnieniu skargi skarżąca podniosła, że postępowanie dotyczące jej odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w R. toczy się od marca

2019 r. Dnia 29 grudnia 2021 r. do Sądu Apelacyjnego w Katowicach wpłynęła apelacja skarżącej. Następnie 5 stycznia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach przesłał odpis apelacji do strony przeciwnej. Odpowiedź na apelację wpłynęła do sądu 14 lutego 2022 r. W okresie od 14 lutego 2022 r. do stycznia 2024 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach nie podjął żadnych czynności prowadzących do rozpoznania sprawy. Dopiero po wniesieniu przez skarżącą skargi na przewlekłość postępowania w styczniu 2024 r. sąd dokonał doręczenia jej odpowiedzi na apelację oraz powiadomienia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o składzie sądu. W dalszej części uzasadnienia skarżąca wskazała, że skutek zwłoki w rozpoznaniu sprawy poniosła ona szkodę w postaci długotrwałego pozbawienia jej możliwości dysponowania środkami finansowymi pobranymi od niej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Wpływa to negatywnie na prowadzoną przez nią działalność gospodarczą. Skarżąca wskazała również, że poprzednio złożona skarga na przewlekłość niniejszego postępowania została odrzucona przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 lutego 2024 r., I NSP 14/24).

Odpowiedź na powyższą skargę złożył Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach (dalej: „uczestnik postępowania”). W piśmie z 27 stycznia 2025 r. wniósł o oddalenie jej w całości. W uzasadnieniu pisma uczestnik postępowania wskazał, że Sąd Apelacyjny w Katowicach rozpoznał apelację skarżącej i wyrokiem z 21 marca 2024 r. uchylił wyrok sądu I instancji i znosząc postępowanie przed tym sądem przekazał sprawę do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Uczestnik postępowania wskazał również, że w orzecnictwie Sądu Najwyższego za przejaw naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki uważa się wielomiesięczną beczynność sądu polegającą na niewyznaczaniu rozprawy, także rozprawy apelacyjnej, jeśli nie zachodzą okoliczności usprawiedliwiające opóźnienie. Nie jest to jednak sztywna cezura czasowa dla oceny zgodności postępowania sądowego z konwencyjnymi, konstytucyjnymi i proceduralnymi dyrektywami osądzenia sprawy w rozsądnym terminie. W niniejszej sprawie od daty wpływu apelacji skarżącej i nadaniu biegu postępowaniu apelacyjnemu sprawa oczekiwała na rozpoznanie zgodnie z kolejnością wpływu. Sprawa skarżącej wpłynęła bowiem w okresie obowiązywania rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r.

– Regulamin urzędowania sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 867), w świetle którego sprawy są rozpoznawane zgodnie z kolejnością wpływu, a poza kolejnością rozpoznawane są sprawy pilne, o których mowa w § 2 ust. 5f. Sprawa skarżącej nie należała do żadnej z kategorii spraw pilnych. Uczestnik postępowania podniósł ponadto, że obsada sędziowska III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Apelacyjnego w Katowicach w 2022 r. i następnych latach była dalece niewystarczająca w stosunku do liczby spraw pozostających do rozpoznania. Co więcej, sprawa została przekazana do rozpoznania sędziemu referentowi dopiero po 6 grudnia 2023 r., kiedy to otrzymał on nominację na sędziego sądu apelacyjnego. Uprzednio znajdowała się w referacie sędziego, który przebywał na długotrwałym zwolnieniu lekarskim i przeszedł w stan spoczynku 22 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość zasługuje na odrzucenie.

Zgodnie z przepisem art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie (art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania). Oznacza to, że niedopuszczalne jest wniesienie skargi na przewlekłość postępowania, które

zostało już zakończone (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 lipca 2024 r., I NSP 210/24; z 6 września 2023 r., I NZP 2/22). Głównym celem tej skargi jest bowiem przeciwdziałanie przewlekłości toczącego się postępowania poprzez wymuszenie jego sprawnej organizacji, w tym zwłaszcza prawidłowości i terminowości czynności podejmowanych przez sąd orzekający, w celu wydania orzeczenia co do istoty sprawy. Ma to zagwarantować realizację prawa do sądu i prawa do rzetelnego procesu. W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z 21 marca 2024 r. (III AUa 2338/21), rozpoznał apelację skarżącej, uchylając wyrok sądu I instancji i znosząc postępowanie przed tym sądem przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Skarga na przewlekłość wskazanego postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach została natomiast wniesiona 6 miesięcy później.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 397 § 1¹ k.p.c. oraz w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania orzekł, jak w sentencji.

Elżbieta Karska Krzysztof Wiak Paweł Wojciechowski

Z.G.

r.g.